

ПРОТОКОЛ № 91
от извънредното дистанционно заседание чрез видеоконферентна връзка на
Гражданския съвет към ВСС, проведено на 21.07.2023 г.

Днес, 21 юли 2023 г., петък, от 9:30 ч. в Залата за журналисти в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе извънредно заседание в смесена форма – присъствено и дистанционно чрез видеоконферентна връзка, на Гражданския съвет към ВСС, на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Мария Карагъзова – съпредседател на Гражданския съвет от НПО, председател на Асоциация „ФОРУМ”;

Г-жа Светла Дерменджиева – представител на Асоциация „ФОРУМ“;

Г-н Тодор Балабанов – представител на Асоциация „ФОРУМ“;

Г-жа Пенка Велинова – член на УС на Българската съдийска асоциация;

Г-н Христо Колев – член на УС на Камарата на следователите в България, упълномощен за днешното заседание да представлява Асоциацията на прокурорите в България, онлайн;

Г-н Александър Николов – председател на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт, от 10,20 ч.;

Адв. Иванка Георгиева – представител на Обединението на свободните адвокати, онлайн;

Г-жа Величка Томова – председател на Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-жа Ева Марчева – представител на сдружение „Съдебно-счетоводни експерти в Р България“, онлайн от 9,50 ч.;

Г-жа Мила Георгиева – председател на Центъра за приложно-правни изследвания и практики, онлайн;

Г-н Бойко Славчев – представител на Съюза на юристите в България.

Със становище по темите участва:

Г-н Георги Георгиев – Камара на независимите оценители в България.

Гост на заседанието е:

Г-ца Иванина Игнатова – журналист от телевизия „Евроком“.

От администрацията на Висшия съдебен съвет:

Г-жа Кремена Капралова – експерт на ГС към ВСС, главен експерт в сектор „Връзки с обществеността“;

Г-жа Валентина Тесовска – технически сътрудник на ГС към ВСС, главен специалист в дирекция „Човешки ресурси, административно и техническо обслужване и класифицирана информация“.

Заседанието се проведе при следния дневен ред:

1. Представяне и експертен дебат по становище на Сдружение на одиторите в публичния сектор (СОПС) по Конституционно дело № 8/2023 г.;

Декларация на СОПС относно решение на 49-то НС за приемане на процедурни правила за условията и реда за предлагане на кандидати за председател на Сметната палата, представяне и публично оповестяване на документите и изслушването на кандидатите в Комисията по бюджет и финанси и процедурата за избор от Народното събрание;

Въпроси от СОПС към кандидатите за председател на Сметната палата.

Вносител и докладчик: Величка Томова, Сдружение на одиторите в публичния сектор

2. Искане на информация от Сдружение „Център за приложно-правни изследвания и практики“ по реда на ЗДОИ от председателите на ВКС, ВАС и НС относно извършеното по сигнала на адв. Росен Димитров, препратен им от ИВСС (*забележка: формулировката на точката е по дословен текст изпратен от вносителя*).

Вносител и докладчик: Мила Георгиева, Център за приложно-правни изследвания и практики

3. Организационни въпроси.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добър ден на всички! Темата днес от СОПС е много обсъждана в момента от широката общественост, свързана е със Сметната палата, закона и избора на нов председател на Сметната палата и въобще цялата ситуация около тази институция. В ГС – ВСС към момента участват 20 организации, в днешното заседание онлайн участва КСЛБ, ОСА, ЦППИП. В залата са представителите на СЮБ, СОПС, БСА, Асоциация „ФОРУМ“. КСЛБ в днешното заседание са упълномощени да представляват АПБ.

Докладчик по т. 1 е г-жа Величка Томова – председател на СОПС. Темата, която тя е заявила за извънредното заседание днес е Представяне и експертен дебат по становище на Сдружение на одиторите в публичния сектор (СОПС) по Конституционно дело № 8/2023 г. – тя ще ни разясни за какво става въпрос; Декларация на СОПС относно решение на

49-то Народно събрание (НС) за приемане на процедурни правила за условията и реда за предлагане на кандидати за председател на Сметната палата (СП), представяне и публично оповестяване на документите и изслушването на кандидатите в Комисията по бюджет и финанси и процедурата за избор от Народното събрание; Въпроси от СОПС към кандидатите за председател на Сметната палата.

Г-жо Томова, заповядайте да ни обясните хронологично ситуацията и кое налага извънредността на тази точка.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Благодаря на всички за вниманието и за възможността, която ни е дадена, като председател на СОПС да представя на вашето внимание материалите, които ние подготвихме в последните месец и половина.

Първоначално е добре да ви запозная с дейността и целите на Сдружението. То е сравнително младо, миналата година е създадено. Ние изразяваме и защитаваме интересите на одиторите в публичния сектор, това са вътрешните одитори по министерства и ведомства, и одиторите в Сметна палата, които се наричат външни одитори. Поставяме на вниманието на обществеността проблемите, даваме професионална оценка и мнение за това как може по-добре да развива публичния одит в страната и в частност, тъй като основателите на Сдружението са повече от Сметна палата, нашето внимание беше съсредоточено върху проблемите и представяне на решения, които биха довели за подобряване дейността на Сметната палата.

Темата за Сметната палата е много актуална и ние на предходното заседание искахме да благодарим на ГС – ВСС, че ни даде тази възможност тук да представим както проблемите, така и начините за разрешаването им от гледна точка на одиторите в публичния сектор – да дадем една професионална оценка и експертно мнение. Радваме, че бяхме забелязани и от нас беше поискано становище по КД № 8/2023 г. на Конституционния съд (КС), където с Определение от 06.06.2023 г. ни беше дадена възможността да изразим становище. КД № 8/2023 г. е образувано по искане на тричленен състав на Върховния административен съд (ВАС) за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 55, ал. 2 от Закона за Сметната палата.

Аз ще се постарая накратко да маркирам основните точки в нашето изложение, иначе всеки може да прочете и разгледа Становището на сайта на КС по делото. Съставът на ВАС излага аргументи в подкрепа на твърденията си за противоконституционност на чл. 55, ал. 2 от Закона за Сметната палата (ЗСМП), като обосновава противоречия на оспорваната разпоредба с чл. 120, ал. ал. 1 и 2 от Конституцията. Посочва, че забраната за оспорване по съдебен ред на окончателните одитни доклади на Сметната палата лишава техните адресати от възможността за осъществяване на съдебен контрол върху административен акт, който непосредствено засяга техни права и интереси. Съставът на ВАС аргументира, че това

законодателно разрешение не позволява извършване на съдебна проверка на материалната законосъобразност на доклада и за съставянето на административното производство по неговото издаване. Според съдебния състав, чл. 55, ал. 2 от ЗСМП нарушава правото за защита на одитираните субекти, като неоправдано ги лишава от процесуална възможност за оспорване окончателните одитни доклади. Изложен е аргументът, че тъй като с тези административни актове се нарушават или застрашават правата или законните интереси на одитираните лица, те са засегнати от тях по смисъла на чл. 120, ал. 2 от Конституцията, което е материално-правно основание за включването им в кръга на съдебно-обжалваемите актове и легитимира процесуалния интерес по тяхното оспорване по съдебен ред. В искането е направен извод за противоречия на оспорената разпоредба – чл. 4, ал. 1 от Конституцията, като се посочва, че изключването на възможността за съдебно оспорване не е обосновано от висша конституционна ценност, поради което се нарушава материалната справедливост, като елемент от принципа на правовата държава.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Вие подкрепяте ли становището на ВАС за противоконституционност на тези текстове?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Не.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Вие считате, че те не противоречат на Конституцията.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да и сме извели доводи, като се позоваваме както на практиката на Сметна палата досега от възстановяването ѝ от 1995 г., позовали сме се на добрите европейски практики, позовали сме се на стандартите на ИНТОСАЙ */Международна организация на върховните одитни институции/*, които са задължителни за върховните одитни институции – Сметната палата е такава институция и членуваме в ИНТОСАЙ, което я задължава да спазва тези стандарти. Това изрично е посочени и в ЗСМП.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре. Има ли изразено друго становище по това дело, други заинтересовани страни?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Общо изразените становища са шест, като четири защитават нашата позиция.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е., че разпоредбите, които ВАС.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, че не противоречат на Конституцията и по-специално на чл. 120, ал. 1 и ал. 2 от Конституцията. В подкрепа на нашата теза, а тя е теза и на тези, от които е поискано становище и са конституирани, като заинтересована страна. Сметна палата поддържат същото становище, Министерство на финансите не беше дало становище, становище, като нашето е изразил проф. Валери Димитров, който е председател на Сметната палата за периода 2005 – 2013 г. и още едно становище, но не мога сега да кажа от кого беше.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Какви биха били последствията, ако КС обяви за

противоконституционни сега действащите разпоредби в закона?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: В такъв случай окончателните одитни доклади ще могат да бъдат обжалвани в съда и то не само по същина, а би следвало и одитните доклади на вътрешните одитори по този начин да се процедира. Държавната финансова инспекция не са одитори, но техните доклади по същия начин би следвало да се оспорват в съда, с което смятаме, че ще се утежни работата на съда. Още повече, че за сметните палати няма такава практика, сметни палати, които не са от съдебен тип, тъй като има сметни палати от съдебен тип – френската, белгийската. Там те излизат със съдебни решения. Но нашата сметна палата от възстановяването ѝ не е от съдебен тип. Процедурата, при спазване на стандартите на ИНТОСАЙ при извършване на одита е такава, че одиторите проверяват, събират доказателства, изготвя се проект на одитен доклад. Този проект на одитен доклад се представя на ръководителя на ведомството, прави се съгласуване на фактите и обстоятелствата. Съгласуват се и препоръките, които се дават на ръководителя на ведомството, като има възможност да изрази становище, да представи нови доказателства, да се запознае с доказателствата, които са събрани от одиторите от външни лица и структури.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, тук вече навлизаме в детайли. Виждам, че сте изпратили Декларация относно решение на 49-то НС за приемане на Процедурни правила за начина на избиране на председател на Сметната палата. Какво декларираме, какво ви притеснява?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: С тази декларация изразяваме мнението на одиторската общност, че прекалено бързо се пристъпи към избора на председател на Сметната палата. Ние също така сме подготвили Проект на ЗСМП с мотиви, допълнителни разяснения по мотивите ни и организационна структура, които сме представили и на народните представители. В тези наши материали излагаме нашето виждане как могат да се решат проблемите, които сме забелязали. Мандатът на Сметната палата изтече преди близо година и сега много бързо се пристъпи към избора на председател.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това нарушава ли процедурата?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, противоречи на стандартите на ИНТОСАЙ, където ние, като държава - членка, сме длъжни да спазваме. Още повече, че председателя на Сметна палата беше отстранен от НС в началото на годината и той заведе дело в КС, спечели го, беше възстановен и може би всички знаете по медиите ни се представя каква е ситуацията – той не беше допуснат да се върне на работното си място. Прекалено бързо, първоначално с тези правила се определи 7-дневен срок за представяне на кандидатури, което ние смятаме, че е много кратък срок и не дава възможност да се подберат хора, които достойно да заемат тази позиция. Смятаме, че подбора е в много спешен порядък.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е. от НС всяка партия може да предложи свой

кандидат, така ли? С 2/3 ли се избират – гласовете на НС за председател на Сметната палата или с обикновено мнозинство?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, всяка партия. С колко гласа се избира, се затруднявам да кажа.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: А има ли политическа намеса, според вас, в този избор или въобще в тази рокада, която е обявена от КС.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Точно това излагаме в нашата Декларация, че избора е изцяло политически, тъй като предложения за председател на Сметната палата могат да правят партиите, които са представени в НС и ние, като сдружение на професионалната общност и защитаваме интересите на одиторите, искаме представители от нашите среди да могат да кандидатстват за председател на Сметната палата. Още повече, че нашата дейност е много специфична, изискват се големи познания, специални стандарти има в основните стандарти на ИНТОСАЙ, където се казва, че за одитори се назначават хора, които са над средното ниво, тъй като изискванията са големи и одитор в Сметна палата специално, от личен опит мога да кажа, трябва минимум две години, за да се изгради като такъв. Добре е дейността да бъде позната и от нашите среди да бъде кандидата.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е. професионалната общност на одиторите в публичния сектор да има възможността да номинира свои кандидати в НС за избор?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, тъй като сега в ЗСвП не се дава възможност на професионалната общност да излъчи свой представител. Предложения могат да правят само Института на вътрешните одитори, които са част от изпълнителната власт, а Сметната палата е независима институция и по-скоро орган на НС. Както ви казах, специфична е нашата дейност и както и в проекта на закон, който сме изработили ние, предлагаме – има такъв опит в немската Сметна палата, растеж на място и одиторите да могат – дори до член на Сметната палата и председател на Сметната палата, да растат. Сега такава възможност няма, само Института на вътрешните одитори и Независимите одитори в публичния сектор от така известните в миналото експерт-счетоводители имат възможност по един член.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Които не са граждански организации, те са някакви сдружения държавни – част от изпълнителната власт?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Не, те са неправителствени организации, но сдружението на независимите одитори са юридически лица с нестопанска цел. Но специално за Института на вътрешните одитори повече работи с Министерство на финансите.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е. закона позволява само на тези две сдружения да предлага кандидати?! Това е едно ограничително условие.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, само те могат да предложат от техните членове. Одиторите от Сметната палата нямат представителство, ние сме от една година техни представители и

познаваме добре дейността.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Ако искате в тази връзка да гласуваме акт, че препоръчваме – ГС към ВСС, с оглед съблюдаване на обществения интерес, да се разшири кръга от професионални организации, той да не бъде ограничен и дискриминационно прилаган, които имат право да номинират кандидат да председател на Сметната палата.

ВЕРИЧКА ТОМОВА: Да, много добре го формулирахте.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, нека да гласуваме акт с такъв текст днес, че ГС към ВСС отправя препоръка към законодателя да се направят съответните обсъждания във връзка с възможността за разширяване на кръга на професионалните организации, които имат право да номинират кандидат за председател на Сметната палата в България.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: За председател, заместник-председател и членове на Сметната палата.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, с оглед съблюдаване на обществения интерес и възможност за отваряне на практика на кръга от хора, които биха могли да участват в този състезателен процес в НС.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И с оглед прилагане това, което е необходимо за самата дейност на Сметната палата.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, виждам, че и Ева Марчева се е включила онлайн. Колеги, моля да гласуваме акт на ГС към ВСС със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС, след проведена дискусия с изказани мнения и становища по темата, взе следното решение:

С оглед защита на обществения интерес, Гражданският съвет отправя препоръка към народните представители в 49-то Народно събрание на Република България и Министерски съвет, имащи право на законодателна инициатива, да се инициира промяна в Глава трета на Закона за Сметната палата, с което да се разшири кръга от професионални организации, включително Сдружението на одиторите в публичния сектор, които имат право да предлагат за избор от Народното събрание членове на Сметната палата.

Актът да се предостави на председателите на парламентарните групи в 49-то Народно събрание на Република България и на Министерство на правосъдието, на основание Глава осма от АПК.

Актът да се предостави на Пленума на ВСС, по компетентност.“

Гласуване: „за“ – 10 гласа, „против“ – няма, „въздържал се“ – няма.

Приема се.

По т. 1, вашето Становище, което представихте, е за сведение на ГС – ВСС, тъй като единствено КС може да се произнесе дали текстовете, атакувани от вас, не са противоконституционни.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, очакваме решението на КС.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Относно въпросите, които поставяте към кандидатите за председател на Сметната палата, т. е. това е процес, който в момента тече за избор?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, в сряда беше изслушването, двама кандидати има. Гласуването ще бъде следващата седмица, предполагам.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: От кои политически партии са номирани? Мисля, че с 2/3 се избира председател на Сметната палата, не с обикновено мнозинство. Въпросите ви общо към всички кандидати ли са или към всеки поотделно, предполагам, че са принципни въпроси?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Димитър Главчев е от ГЕРБ и Нина Спасова от ПГ „Възраждане“. Сега не мога да бъда точно с колко гласа се избира. Ние зададохме въпросите преди да има кандидатури, очаквахме да има повече кандидати. Да, принципни са въпросите. Искаме кандидатите да покажат пред народните представители и цялата общественост, тъй като заседанието беше открито и всеки може да слуша, разбирането им за дейността на Сметната палата, по отношение на организационната структура и избора на членове на Сметната палата, одитната методология, статута на одиторите.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Вчера имаше изслушване, те отговориха ли на вашите въпроси, поставени ли бяха или те включиха ли ги в своите концепции и представяне пред НС? Удовлетворени ли сте от отговорите?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Бяха зададени доста въпроси, не всички. Не са малко, но обобщено бяха поставени въпросите. Не можем да кажем, че сме удовлетворени от отговорите.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Притеснява ли ви нещо в техните кандидатури?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Те са партийни кандидатури и ние в нашата Декларация се позоваваме на стандартите на ИНТОСАЙ където се казва, че трябва да са независими и да не бъдат политически обвързани.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Мисля, че точно заради това се избират с 2/3, за да не може управляващото мнозинство да назначи свой шеф на Сметната палата, а да може да се включат и гласове от опозиционните партии.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, не мога да бъда конкретна, мисля, че с 2/3 беше избора. Не се познава от обществеността дейността на Сметната палата. Може би имат няколко ръководства на Сметната палата и нашето мнение е, че доста дълго време се отделяше голямо внимание на проверките на отчетите на политическите партии, докато основната дейност на Сметната палата не е свързана с одитиране, проверка отчетите на политическите

партии. Всички тези въпроси ние сме ги представили в Проекта на ЗСМП, който сме изготвили, мотивите към него, допълнителните пояснения.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Значи, вие сте изготвили изцяло нов проект, който не съществува до момента – ЗСМП?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да. Тъй като се смениха – от възстановяването на Сметната палата от 1995 г. досега се смениха близо пет закона на Сметната палата, като последните 10 години – 3 закона, а имаше един период, когато за 2 години 2-3 закона бяха сменени. Нашият проект се основава на добрите европейски практики. За периода 1999 г. – 2007 г., до присъединяването ни към Европейския съюз (ЕС), в Сметната палата течеше процес и Сметната палата участваше по Глава 28 - Финансов контрол за синхронизиране на нашето законодателство с европейското. В нашият проект на закон сме отразили практиката в другите европейски палати, които са били и страни по проекти, най-вече холандската Сметна палата – ние черпим опит от нея.

Предвид сега състоянието на Сметна палата, което вече и широката общественост знае, че в Сметната палата се забавя приемането на доклади, липсва кадрови капацитет, одиторите последните 10 години са оставени с минимални заплати, а одитират държавния бюджет, одитират бюджети, които в много случаи надхвърлят милиарди. Заплатите на одиторите в последните години са много ниски. Имаме забележки и по отношение на независимостта при докладването, при представянето на констатациите.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре. Достатъчно изчерпателно е изписано в документите, които изпратихте – ясни са проблемите. Ще проследиме в НС какво се случва. До сега не бях обръщала внимание на това, че има някакви пороци в избора, които вие идентифицирате при избора на нов председател на Сметната палата, въобще малкото кандидати. Политическата обвързаност, а не всъщност професионалните качества ще надделят.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: На три пъти беше удължен срока след нашата Декларация, тъй като първоначалния срок беше 7 дни, което е крайно недостатъчно.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: По-рано тази година подкрепихме вашия проект за Сметната палата и го внесохме в НС с очакване той да бъде вкаран и да тръгне законодателната процедура.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: За сега няма такива индикации. Надяваме се с последната редакция, която внесохме – ние отново внесохме в 49-то НС проекта с всичките материалии се надяваме някоя от политическите партии да обърне внимание. Готови сме да сътрудним с експертна помощ.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре. Колеги, нека да преминем към т. 2 от дневния ред – с ЦППИП, Мила Георгиева е онлайн. Мила, моля те да представиш темата.

/Екипът от телевизия „Евроком“ напуска залата./

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Темата е много кратка. Ние сезираме ГС – ВСС за сигнал, който беше написал адв. Росен Димитров за безобразната процедура, по която беше освободен главния прокурор с поредица от незачитане на права, с поредица от процедура, приемането на една хибридна процедура, която така и не стана ясно хибридна между какво е. Това беше една явна демонстрация, един неприкрикрит цинизъм за това, че членовете на ВСС не се интересуват от правото, а се интересуват от поставената им задача да освободят главния прокурор и точно в този ден, защото на следващия ден той в Брюксел имаше изказване.

Адв. Димитров е изпратил сигнала си до Инспектората на ВСС (ИВСС) и на основание чл. 312 г-жа Точкова го изпраща по компетентност на председателите на ВКС, ВАС и на НС, което това е дисциплинарната процедура, те да се занимаят с въпроса има ли политически натиск, какви са процесите, които са се развили при и по време на гласуване на отстраняването на главния прокурор. До сега не виждаме движение по тази тема, затова се обръщаме към ГС – ВСС, който в последно време се оформя като единствената демократична форма, в която могат да се дискутират подобни проблеми на държавата, да изпратиме запитване до съответните адресати – председателите на ВКС, ВАС и на НС, какви действия са предприели по сигнала, препратен им от ИВСС.

Това е да се знае, че ние сме информирали гражданската структура към ВСС и очакваме от тези хора да кажат макар, че това им е известно какво е било. То стана ясно без думи. Тези хора бяха зомбирани, бяха прегърнали една идея повечето, от които дори не я разпознаваха като своя, но нямаха избор. Освен да видим какви ще бъдат последиците – кариерното развитие на всички тези, особено на вносителите на предложението, защото така *.../лоша връзка/...* професионалното име и авторитет, поне на мен ми се струва, че не е логично и аз лично очаквам, че тези хора ще получат високи постове в съдебната система.

Затова молбата ми към членовете на ГС – ВСС е да подкрепите нашето искане да получим отговор по реда на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) какво са направили по сигнала на адв. Росен Димитров. Аз се гордея, че ние работим с него, той е изключително честен към каузата си, не се влияе от този, който го критикуват, защото *.../лоша връзка/...* човек е верен на каузата си, за него няма значение какви са критиките – важно е да представи аргументация, а от този сигнал аргументацията е изобилна и много изцяло правно изложена. Това е, което имам да кажа аз.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОЗОВА: Добре. Коментари, колеги, имате ли?

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ако може г-жа Георгиева да даде кратко предложение по отношение текст на акт на ГС – ВСС.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Текст: „Изпращаме Ви искане на сдружение „Център за приложно-правни изследвания и практики“, с който се иска информация по реда на Закона за

достъп до обществена информация (ЗДОИ) за извършеното по сигналите, препратени от ИВСС на – съответно, на Захарова, на Чолаков и на Росен Желязков.“

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, но ние вземаме решение от ГС – ВСС. Вие не формулирахте вътре това условие, че всъщност решение да се изпрати писмо до тези адресати да се иска отговор по ЗДОИ. Т. е. – „ГС – ВСС подкрепя“ Вашето предложение и така-така-така – трябва да се започне с ГС – ВСС, това е моето предложение.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Да. Да, ние искаме подкрепа от ГС – ВСС и решение на ГС – ВСС: подкрепя искането на ЦППИП за предоставяне на информация по реда на ЗДОИ относно сигнала на г-жа Точкова до председателите на ВКС, ВАС и Народното събрание. Това е.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Добре, да го гласуваме. Искат да се предостави информация за това какво е направено до сега по сигнала им. По ЗДОИ. Те са изпратили писмо, но нямат отговор и искат от нас да изразим становище, че подкрепяме искането им за отговор. В някакъв срок, в който те трябва да отговорят или да откажат. То срокът е изтекъл и нищо, но това не пречи да ги питаме, нали – не, не пречи. Това искане е само от ЦППИП. Предстои наесен, може би, приемане на една Конституция, едно „пипане“ на Конституцията, което ще е едно безобразие. За в бъдеще ще имаме още много работа по правни теми.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Както виждате от отговора по въпроса правилно ли е избран и. ф. главен прокурор, ВАС отговори, че той няма правен интерес – ами, кой би имал правен интерес!? Какво значи „правен интерес“. Искам да ви кажа, че това е такава правна фигура, която е създадена и която персона, която трябва нещо да се реши в полза на някого, тя се прилага без да се знае точно кой е инициативата. Дори при сигнали на граждани до Прокуратурата, до съответните институции, които обжалват отговорите, съда приема, че няма правен интерес. Те са подали сигнал, те се приемат за пострадали или засегнати обаче за съда няма правен интерес. Така, че лично от вас нищо не очаквам, съда за мен „гръмна“ – вече няма ситуация, в която да се довериш макар, че голям процент от съдиите си стоят на пост и решават по съвет и убеждение. Но, като цяло, когато има такъв политически казус, те знаят как да го разрешат. В крайна сметка в ръцете на председателите на съдилищата са всички лостове по достъп на информацията – входяща и изходяща, и те знаят как да процедурат. Затова ви казвам, че не искам да обжалваме, защото заедно ще трябва да се включиме в процеса по промяна на Конституцията, която сигурно ще срути държавата, защото това, което наблюдаваме е всъщност едно единение на хората, незаконно забогатели, на престъпните олигарси, които се разправяха за идващите 39 мил. евро и сега пет горе, пет долу се съгласяват за всичко. Дори да не са съгласни, просто сделката им за тези огромни пари ги кара да стоят един до друг и всеки да очаква своя пай.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, това е много дълъг дебат. Пепи Велинова – БСА, заповядайте.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Моето лично мнение по отношение на процедурата за отстраняване на главния прокурор е, че това нещо не трябва да остане така. Когато се извършва такава процедура, трябва да има яснота по каква процедура се движи съответния орган. А в случая беше видно, че няма никаква яснота, процедурата очевидно не е добре регламентирана и се стигна до там, че главния прокурор се оказа, че при едно отстраняване дори няма възможност по никакъв начин да се защити, което не може да се каже за нито една друга фигура в държавата. Това важи всъщност най-вероятно не само за главния прокурор, но и за председателите на ВАС и ВКС, защото процедурата е една за всички. Това нещо не може да бъде така и не трябва да бъде така. Очевидно процедурата трябва да се регламентира по начин, по който един такъв – който и да е от тримата, да има възможност по някакъв начин да се защити при нарушение, т. е. трябва да е ясно това административна процедура ли е, дисциплинарна процедура ли е, защото в решението на КС, където се дискутира този въпрос, не е казано точно това, което се дебатираше във ВСС, че това всъщност е само административна процедура. Там се казваше нещо конкретно, че те са толкова висок пост – председателите на ВКС, ВАС и главния прокурор, че за тях не е предвиден ред за дисциплинарно отстраняване, както при другите магистрати. Т. е. в крайна сметка, след като изгледахме цялата процедура докрай, на мен все пак ми се струва, че, когато се основава на нарушение на етичните правила, това все пак е някаква дисциплинарна процедура. И в държавата няма човек, който при дисциплинарно отстраняване да няма възможност по никакъв начин да си защити правата.

Така, че това нещо не може да остане така и не трябва да остане така. Аз лично смятам, че това нещо е абсолютно нарушение на правата на който всъщност бъде отстранен, защото в момента тази процедура е приложена само по отношение на бившия главен прокурор. Съответно трябва да има яснота и как се избира изпълняващ длъжността, защото там отново се влезе в едни спорове – дали Прокурорската, дали Пленума, дали трябва да има указ или не трябва и всъщност в момента имаме временно изпълняващ длъжността, но въпросите си стоят. Има общалване, ВАС постанови, че няма правен интерес министър на правосъдието, и според мент това решение на ВАС почива на практиката на съда. Аз наистина не виждам как би могъл да мотивира правен интерес да обжалва едно такова изпълнение на назначение на временно изпълняващ длъжността министъра на правосъдието. Всъщност евентуално правен интерес, на мен ми се струва – нямам претенциите да съм юрист на такова високо ниво, тези неща не се решават в съда, в който аз решавам, но струва ми се, че някой, който би имал правен интерес, би бил някой, който би могъл да бъде избран. Заместниците.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това бяха заместниците, но те не се възползваха от това – имаха 14-дневен срок да обжалват избора на изпълняващ функциите. Но самото отстраняване е съвсем друго и наистина в състава на ВСС има няколко върховни съдии – те всичките бяха на различно мнение.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Това нещо не може да остане така – нито процедурата по отстраняване, нито процедурата по временно изпълняващ длъжността. Т. е. законите трябва да се променят така, че да има яснота какво точно се случва в тези процедури и дали това са – говорим за отстраняването, административна или дисциплинарна, говорим конкретно за това основание – нарушаване на етичните правила. Защото това си е основание за дисциплинарно отстраняване на всеки един магистрат.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Но има решение на КС, аз чух дебата във ВСС по отстраняването на главния прокурор, няколко пъти хората, които защитават отстраняването на Иван Гешев и че те вървят по правилна процедура и това в никакъв случай не е дисциплинарна, а че имало решение на КС, че тримата големи спрямо тях не може да се провежда дисциплинарна процедура.

/Александър Николов влиза в залата./

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Ако е това решение, което аз четох, там не е казано точно това. Може да е някое друго и аз да не съм запозната, търсих, за да видя къде е записано, но в това решение, което аз прочетох пише, че тримата големи са на толкова висок пост, че не е предвидено да се отстраняват по процедура, като другите магистрати, което е нещо различно. Така или иначе, аз смятам, че това нещо не може да остане така и предстои дебат за уреждане на тези процедури.

Но по повод на това, че вие не желаете да обжалвате отказа да ви се предостави информация по ЗДОИ, Вие изразихте становище, че сте отчаяна от това, че процедурите не се спазват, смятам, че място за отчаяние няма. Всяка една правна процедура е създадена с цел да може всеки един човек да защити правото си, когато смята, че е нарушено. Аз смятам, че, след като се подали искане по ЗДОИ и не ви е отговорено, най-нормалното нещо е да се възползвате от процедурата, да обжалвате пред съд и да видите какво ще каже съда. В момента няма как да прогнозираме как ще се произнесе, в крайна сметка това е законовия ред и всеки един законов ред трябва да бъде извървян докрай от всеки един гражданин, когато са му нарушени законните права и интереси. Не винаги нещата, дори да изглеждат обречени, не винаги са така.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: По принцип така е. Обаче при положение, че министъра на правосъдието може да предлага назначаване на главен прокурор, може би иска обжалване на процедурата по избора на изпълняващ функциите и това било липса на правен интерес!? И сега ще търсим някой прокурор – всичките те са сковани от страх, знаете каква процедура по

отмъщение – вчера закриха поста на г-жа Маджарова при толкова свършена работа и я върнаха на ниво редови прокурор. Аз не мисля, че хората в системата трябва да бъдат така унижавани и да живеят в такъв страх – аз този страх съм го изпитвала много пъти при различните главни прокурори, когато съм отстоявала позиции и знам за какво става въпрос. Но тази административна процедура по време ще съвпадне с основни наши задачи. Това, което Вие казвате е изключително правилно, че не трябва да се замълчава тази процедура, защото има решение на Съда в Страсбург, според което не може в процедура за отстраняване да гласуват хора, които са вносители на предложението. Това е установено по случай на магистрат в Сърбия. Те не следят ли практиката на Европейския съд – Гешев им поиска отвод и те не си направиха, понеже не били длъжни. Представете си за каква бруталност, за какъв цинизъм. Ако ние сме европейска правова държава, тези решения нямат ли значение!?

Но това е дълга тема и затова ви казвам ние направихме един анализ и аз много пъти съм казвала, че никак не се гордея с това, че 100% познах какво ще се случи. Става въпрос за престъпния капитал, който плътно застана до държавата и разруши, и последното звено беше съдебната система, и тук вече виждаме, че има експлозия. Така, че моето искане към вас е да подкрепите нашето питане, нищо повече.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, нека се конкретизираме и после ще обсъдим повдигането на тази тема може би м. септември отново – да има ясно регламентирани законови механизми, законова процедура, по която се отстраняват тримата големи на съдебната власт, да видим дали конституционните промени няма да закрийт фигурата на главния прокурор въобще, което всъщност, за тяхно съжаление, може да стане само с Велико народно събрание.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Според мен, никой не иска да закрива фигурата на главен прокурор. Няма никакъв проблем да изразим подкрепа, че следва да се предостави информация или поне да бъде даден отговор на питането.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Повдигна се този дебат. Мисля, че съдебната реформа приключи. ГС – ВСС следи отблизо този сигнал и също очаква отговор и тъй като ние също се считаме за заинтересована страна, понеже сте част от ГС – ВСС, също настояваме да се предостави такава информация или да се откаже с някакви мотиви, за да се знае оттам наметне как да се действа.

Колеги, моля да гласуваме акт на ГС – ВСС със следния текст:

„Във връзка с проведен дебат по т. 2 и разгледани искания по точката, поставени от вносителя, Гражданският съвет изразява позиция, че поставените въпроси в сигнала до ИВСС са от обществен интерес и ще следи за развитието на предприетите от страна на ВАС, ВКС и НС действия по него, вкл. предоставянето на исканата за това от тях информация по ЗДОИ.

Актът да се предостави на председателя на ВКС, председателя на ВАС и Главния секретар на Народното събрание, за сведение.

Актът да се предостави на Пленума на ВСС, по компетентност.

Приложение: сигнал на адв. Росен Димитров до ИВСС, препратен от ИВСС до ВКС, ВАС и НС по компетенция и искане по ЗДОИ.“

Гласуване: „за“ – 9 гласа, „против“ – 2 гласа, „въздържал се“ – няма.

Приема се.

Против гласуват КНОБ – писмено и ОСА. Адв. Георгиева, заповядайте.

ИВАНКА ГЕОРГИЕВА: Гласувам против за такова решение на ГС – ВСС и мога да дам кратка обосновка. Считам, че въпросът е за законодателно решение и ние едва ли можем да изискваме председателите на тези три органа да се произнесат по-скоро – свикнали сме да се произнасят когато се произнесат. В този смисъл мисля, че едно такова гласуване на акт на ГС – ВСС няма да има никакъв ефект. Благодаря ви.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Мила Георгиева, има ли някакъв срок, в който да се произнесат?

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Едномесечен срок, в който трябва да се произнесат. Ще чакаме произнасяне на НС по текст, който си действа и който тези хора са длъжни да разгледат изпратения им сигнал, и съответно да уведомят лицето, подател на сигнала. Какво общо тук има да чакаме някой да каже за законодателни промени. Този закон действа за хубаво или за лошо, много от въпросите, които станаха известни на българската общественост, излязоха наяве точно по ЗДОИ. Така, че нашето искане е само да кажат произнасят ли се и ако се произнасят – как.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Доколкото разбрах, гласуваме акт, с който казваме, че също следим сигнала и бихме желали, очакваме да има някакъв отговор. Той може да бъде положителен – в смисъл да се предостави информация, може да бъде отрицателен и да се мотивира, че тази информация не е обществена информация, да има отказ.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Т. е. да има отговор, за да можем ние да реагираме, защото сега не можем да реагираме на нищото.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Тъй като се касае за тема с обществен интерес.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Голям обществен интерес. ОСА, вие сте против.

ИВАНКА ГЕОРГИЕВА: Да. Считам, че има закононови процедура, които следват оттук нататък при произнасяне или произнасяне, респективно обжалване. Това е основанието.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Мисля, че след срока те едва ли ще се произнесат изрично, но не пречи да кажем, че би следвало да се получи отговор.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да. Всъщност вие сте част от една по-голяма обществена структура, която наблюдава този процес и това е идеята тук на всички нас, да се подкрепяме взаимно като една по-голяма общност.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Не само. Ние планираме и ако има желаещи организации от ГС – ВСС, да отнесем този въпрос към Европейския парламент (ЕП). Имаме капацитет да проведем такава среща. Така, че ще ни бъдат необходимо всички отговори, които сме поставили в този контекст. Това безобразие, което наблюдавахме, което стана пред очите на българския народ, което обезсили огромната част от малкото довереници, които останаха в съдебната система, не трябва да се забравя, не трябва да се пропуска, защото ще се повторят много по-големи неща.

ПЕНКА ГЕОРГИЕВА: Мила, дори липсата на отговор, ако проведете такава среща в ЕП, дори това е нещо, но е по-добре за България да има отговор.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Може да напишем в акта, че ще отнесем въпроса.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Те ще си го отнесат, ние с кого.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Че ние сме изчерпали процедурата, използвали сме всички правни инструменти.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Но не сте обжалвали. То това е проблема, дори формално ожалване – не е изчерпан. Обжалвайте, за да можем да кажем, че сте обжалвали. Не знам защо той не участва.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Той може да обжалва, но ние, като организация не, защото казах ви причините, върху които ще се концентрираме. Има дело в провинцията.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Мисля си, че като се ограничим без излишни обяснения, но акцента да е твърд – очакваме отговор, какъвто и да е.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: А има ли в закона мълчалив отказ – може ли да считате, че те правят мълчалив отказ – Да, има. Нищо, ние ще ги питаме. Всъщност ние гласувахме акта и ГС – ВСС ще изпрати писмо до адресатите, които гласувахме.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, преминаваме нататък, организационни въпроси.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Съжالياвам, но ще се върна малко назад. Докато течеше първата точка, искам да кажа няколко думи по нея, защото считам, че то е важно, независимо, че я минахме.

В изказването на г-жа Томова, много ясно си спомням как тук по два часа и половина сме разглеждали проекта в началото на годината, който те предоставиха, дадохме предложение за по-силна мотивация на някои точки и цялостно го подкрепихме. В този проект за изменение и допълнение на ЗСМП се засягаше въпроса както за дейността на самите одитори, така за тяхното заплащане, назначение и израстване в това число и по

отношение на председателя. Т. е. в този закон, както разбирам няма отговор и не е разглеждан в НС, са поставени тези въпроси.

По отношение на КД № 8 – както изказаните други становища, мнения, предложения и това, което беше докладвано, лично аз оставам с твърдото впечатление и убеденост, че на стандартите, които са на ИНТОСАЙ, там е заложено как работят одиторите, как се процедурат стъпките за отделните техни действия до крайния резултат, кой може да ги проверява и т. н. Акцента тук е, както и дали ще се прилага Конституцията и колко са задължителни тези стандарти, защото от тях и в тях е заложено абсолютно всичко. И ако те са 100% заложени за България, тогава за какво говорим – би трябвало да се прилагат. Значи, освен Конституцията, ако България е задължена, тук за мен е разковничето. Ние минахме темата, но през цялото време се говори за тези стандарти и в тях, освен чисто професионалния начин и регламентиран алгоритъм на работа, там са заложени другите всички изисквания в техните действия.

Затова казвам, че трябва да се акцентират. Това е смисъла, защото и по гледане на делата – независимо къде, и по отношение на промени в законодателството, ако това – а то очевидно трябва да се прилага, значи тези принципи трябва да излезнат оттам и те не може в нашата нормативна уредба да има едни принципи, а вие да се дължи България да прилага принципите на Стандарт 100 – давам само пример.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Бойко Славчев – СЮБ, заповядай.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: По конституционното дело има ли изразени становища от представителите на съдебната власт?

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Да, има. Те смятат, че трябва да се оспорва – ВКС.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да ви кажа, че и ние получихме покана за становище, но понеже много неща се събраха и нищо не сме писали. Прочетох питането на ВАС и ми се струва, че много добре бяха аргументирали правния интерес от оспорване на одитните доклади, тъй като в някаква част те засягат права и интереси. В тази част, мисля, искаха да се пусне обжалване на тези одитни доклади. Те имат конкретен казус при тях и явно смятат, че лицата в тази част имат правен интерес. При това положение ми се струва, че няма как да стане това нещо, да остане тази забрана.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Затова приехме тяхното становище за сведение. СЮБ имате ли становище, дори да не сте поканени, те винаги ги публикуват. Становищата са важни, напишете едно становище, има 30-дневен срок. Напишете и вие становище.

ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Имаме покани за становища.

/Говорят едновременно./

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Ако приемат да бъдат обжалвани окончателните одитни доклади. Идеята не е изцяло да се обжалват, а в някаква част – просто да отпадне забраната.

А вече при обжалване конкретно, съда ще преценява дали в тази част има правен интерес – както при всеки друг административен акт. А от гледна точка на държавната администрация – например при одитиране на МВР, считате ли, че е правилно МВР да обжалва – Да, считам, защото някой път правят такива заключения, че просто се чудиш и изумяваш. И нямаш право да реагираш – А, не, има си процедури. Има си Наръчник на Сметната палата, когато е готов проекта на одитен доклад, дава се два пъти за съгласуване на ръководителя на ведомството.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, с това изчерпахме дневния ред. Благодаря ви за участието. Закривам заседанието.

Приятна ваканция!

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 11:07 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

/п/
МАРИЯ КАРАГЪЗОВА

/п/
ЕВГЕНИ ИВАНОВ

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска,
технически сътрудник на ГС - ВСС*